

Petra Geldnerová

Karel Poláček, prozaik, v soudobé reflexi díla *Muži v ofsajdu*

posudek bakalářské práce

Ústav české literatury a komparatistiky FF UK

Petra Geldnerová se zaměřila na prozaické dílo Karla Poláčka, spisovatele a žurnalisty z okruhu Lidových novin, autora svěbytných humoristických a satirických próz. Po rekapitulaci Poláčkova života a díla se v centru její pozornosti ocitl populární román *Muži v ofsaidu* (1931): nejprve jako předmět literárněhistorického popisu, poté ve vybraných dobových (časopiseckých) ohlasech.

Téma práce je vymezeno poněkud nejasně. V abstraktu se mj. praví, že bakalářská práce pojednává „o osobě Karla Poláčka v kontextu jeho prozaické tvorby“. V Úvodu čteme, že „se zabývá osobností Karla Poláčka jako prozaika v soudobé reflexi díla *Muži v ofsajdu*“ (s. 6). Jde o autorovu osobu, osobnost, osobitost jeho tvorby? Proč právě tento román a co má ukázat jeho dobová reflexe? Tu ještě více podtrhuje kapitolka s názvem Metodologie (jinak zbytečná, neboť nevypovídá nic o metodě, nýbrž jen znovu informuje o členění a záměru práce): „Cílem je seznámit s ohlasy, jež román vyvolal[,] a představit jednotlivé názory literárních kritiků. Na základě těchto recenzí si pak klade za úkol zhodnotit celkovou dobovou recepci“ (s. 8). Toto poslední rozšíření úkolu by již ovšem přesáhlo možnosti bakalářské práce, takto by navíc bylo těžko realizovatelné a k jeho naplnění přirozeně nedochází.

Výčtový přehled Próza Karla Poláčka díla je postaven hojně na citacích a parafrázích, bez hlubších komentářů působí poněkud nahodile. U popisu a v půli cesty jako by zůstala autorka i v pojednání o zvoleném románu. Osvětlení pojmu „ofsajd“ je příkladem odbočky, jíž by odpovídalo místo pod čarou (bez těchto poznámek se autorka zcela obešla). Výběr recenzí Poláčkova románu je reprezentativní a je odpovídajícím způsobem řazen chronologicky. Prostřednictvím tohoto přehledu se daří poukázat na jedinečnost a recepci možnosti Poláčkovy prózy. Nutně se však zároveň objevují otázky po odpovídajících vztazích v dobové literární situaci, kontextových vazbách (proti jaké „kritice“ se ohrazuje např. Peroutka, v čem spočívá polemický charakter jeho stati upozorňující pozoruhodným způsobem vlastně na polemičnost Poláčkova psaní?). Jednotlivé ohlasy jsou představeny, parafrázovány a citovány, jejich různorodosti, rozdílnosti kritických stanovisek apod. není věnováno příliš pozornosti. Závěrečné kapitoly o „tehdejší literární reflexi“ Poláčkova románu jsou označeny jako hlavní cíl předložené práce, zůstávají však namnoze v rovině evidence zjevných charakteristik, na povrchu (což dobře ukazuje i Shrnutí této části, s. 35).

Závěr není překvapivě souhrnem toho nejpodstatnějšího, k čemu autorka nad Poláčkovým dílem a jeho ohlasem došla, nýbrž pojednává nejprve (nadbytečně) o tom, kde lze najít dobové časopisy a kde je autorka studovala, a po několika obecných větách o románu se stručně zamýšlí nad jeho názvem, resp. volbou slova „ofsajd“. Způsob psaní názvu – *Muži v ofsajdu* / *Muži v ofsaidu* – autorka komentuje (na s. 26), volbu první varianty pro titul své práce a vlastní text mimo citace zdůvodňuje již existujícím „českým výrazem“; nicméně – jde-li jen o pravopis, proč není aplikována současná norma všude a důsledně (a to i u dalších slov cizího původu)? Avšak pouze o pravopis nejde: původní znění titulu s sebou nese kvalitu, již nelze přehlédnout a pro niž u něj zůstávají i některé novější edice (mj. respektabilní vydání ve *Spisech KP*).

Autorka osvědčuje funkční přehled v pramenech, určité problémy má s literaturou předmětu. Heslo Karel Poláček v *Lexikonu české literatury* nenapsal „jeden z velkých

znalců jeho díla Jiří Opelík“, ten byl vedoucím redaktorem 3. dílu, kdo tedy napsal slova citovaná a takto uvedená na s. 9? Zmíněné heslo mělo autorku mj. upozornit na některé další, podstatné a chybějící práce k tématu. Např. na sborník *Ptáci vítají jítro zpěvem, poddůstojníci řvaním* (Rychnov nad Kněžnou 1992, ed. Jan Lopatka), který chybí v soupisu sekundární literatury a je zmíněn pouze prostřednictvím rozhovoru s publicistou S. Motlem v souvislosti s údaji o Poláčkové úmrtí. Práce trpí formulační nejistotou a neobratnostmi (např.: „Tato stať tedy představuje Poláčka jako prozaika, ukazuje jeho způsob zachycení děje kolem něj samotného“, s. 28).

Přes uvedené výhrady lze celkově konstatovat, že se autorce podařilo prokázat schopnost literárněhistoricky zpracovat zadané téma a pramenný materiál. Bakalářská práce Petry Geldnerové vyhovuje nárokům kladeným na tento typ závěrečné práce. *Doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení dobře.*

V Praze 5. června 2016

PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.